

עפ"ת 38573/05/16 - מרדכי שלום מזרחי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 38573-05-16 מזרחי נ' מדינת ישראל
בפני כבוד השופט אביגדור דורות
המערער: מרדכי שלום מזרחי
נגד
המשיבה: מדינת ישראל

ב"כ המערער: עו"ד עידן גמליאלי

ב"כ המשיבה: עו"ד סמי חוראני

פסק דין

לפני ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' סגן הנשיא י' צימרמן) (להלן-"**בית משפט קמא**") בתת"ע 11133-03-16 מיום 11.4.16 (להלן-"**פסק הדין**"), על פיו הורשע המערער בעבירות של נהיגה ברכב ללא רישיון וללא ביטוח.

הטענה המרכזית בערעור הינה, כי נפלו פגמים בהליך בבית משפט קמא, המחייבים את ביטול פסק הדין והחזרת התיק לבית משפט קמא, לשם שמיעתו מחדש.

ההליך בבית משפט קמא

1. בית משפט קמא הרשיע את המערער על פי הודאתו בעבירות של נהיגה ברכב ללא רישיון, עבירה על סעיף 10א וסעיף 38(1) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן-"**הפקודה**") ונהיגה ברכב ללא ביטוח, עבירה על סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970.

בגין הרשעתו, נגזרו על המערער מאסר על תנאי של 6 חודשים, פסילת רישיון בפועל למשך 3 חודשים, פסילה על תנאי למשך 6 חודשים, קנס של 700 ₪ והתחייבות עצמית בסך של 10,000 ₪.

2. המערער שהינו צעיר בן 20, הופיע לדין ללא סנגור, בלוויית אמו. בטיעונים לעונש נתן המערער הסבר קצר לנהיגה ללא רישיון, בכך שלקח את אמו שהתעלפה לקופת חולים וגם אמו אמרה מספר מלים, בטרם גזר הדין.

תמצית טענות המערער

3. לטענת ב"כ המערער, נפלו בבית משפט קמא פגמים בהליך, אשר שילובם ביחד, מוביל למסקנה, כי מדובר בפגמים היורדים לשורשו של הליך הוגן. להלן אפרט את הפגמים הנטענים.
4. ראשית, נטען כי המערער הודה בכתב האישום מבלי שהיה מיוצג, מבלי שהוקרא לו כתב האישום ומבלי שהוסברו לו זכויותיו, לרבות זכות הייצוג. בדיון הוסבר כי למערער קושי מגיל צעיר מבחינת הבנת הנקרא.
5. שנית, נטען כי במהלך הטיעונים לעונש, עתר ב"כ המאשימה לעונש מאסר בפועל, בנוסף לרכיבי ענישה נוספים. במקרה כזה, חל סעיף 15א לחוק סדר הדין הפלילי, המחייב מינוי סנגור לנאשם בלתי מיוצג (סעיף 15א(א)(ג) לחוק).
6. שלישית, נטען כי העתירה לעונש מאסר בפועל, חייבה תסקיר של קצין מבחן בשל גילו הצעיר של המערער (סעיף 38(א) לחוק העונשין).
7. ב"כ המערער הפנה לפסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה בע"פ 2646/07 **נימר נ' מדינת ישראל** (30.12.2007), שם נפסק בנסיבות דומות, כי לא נשמרו זכויות הנאשם להליך הוגן והתיק הוחזר לבית משפט קמא, בעקבות קבלת הערעור.
8. ב"כ המערער טען עוד, כי עונש המאסר המותנה חרג מן המקובל בנסיבות דומות ואף הפנה לשורה ארוכה של פסקי דין, בהם נגזרו על נאשמים, שהורשעו בעבירה על סעיף 10(א) לפקודה של נהיגה ללא רישיון, מאסרים מותנים לתקופות שבין חודש אחד לבין 4 חודשים.

תמצית טענות המשיבה

9. ב"כ המשיבה מסתמך על סעיף 15ב לחוק סדר הדין הפלילי, הקובע כי בית משפט לא יטיל עונש מאסר בפועל על נאשם שאינו מיוצג. הטענה היא, כי מאחר ובית משפט קמא נמנע מהטלת עונש מאסר בפועל, הוראת הסעיף נשמרה ואין נפקות לאי קיום הוראת סעיף 15א(ג) המחייבת מינוי סנגור.
10. עוד נטען ע"י ב"כ המאשימה, כי מאחר ובית משפט קמא סבור היה שהענישה ההולמת את המערער איננה כוללת בהכרח מאסר בפועל, לא נגרם למערער עיוות דין, למרות הפגם הכרוך באי מינוי סנגור.

11. ב"כ המשיבה הפנה לפסיקה, שבה נגזרו על נאשמים, ללא עבר פלילי או תעבורתי, 6-8 חודשי פסילה, כדי ללמד כי הענישה במקרה זה, לא הייתה יוצאת דופן.

דין והכרעה

12. אכן, דומה שאין מחלוקת בין הצדדים, כי נפלו פגמים בהליך בבית משפט קמא. המחלוקת נוגעת לשאלה, האם מצדיקים הפגמים את קבלת הערעור.

13. הפגם המרכזי שנפל בהליך, נוגע לכך שהמשיבה עתרה, לאחר הרשעת המערער על פי הודאתו, לעונש מאסר בפועל, מבלי שהמערער היה מיוצג. אכן מדובר בפגם, אולם, הלכה למעשה, נמנע בית המשפט קמא, מהטלת עונש מאסר בפועל ולכן, נטען כי לא נגרם בפועל עיוות דין, המצדיק את קבלת הערעור.

14. ניתן לתמוך את עמדת המשיבה בהוראת סעיף 215 לחוק סדר הדין הפלילי, הקובע כדלקמן:

"בית המשפט רשאי לדחות ערעור אף אם קיבל טענה שנטענה, אם היה סבור כי לא נגרם עיוות דין".

15. יחד עם זאת, הצטברותם של הפגמים שנזכרו לעיל, חומרתם וחשיבות ההקפדה על כללי סדר הדין הפלילי, הנוגעים לזכות הייצוג שהינה זכות יסוד, מחייבים במקרה זה, את קבלת הערעור והחזרת הדיון לבית משפט קמא. בכך אני מאמץ בהסכמה את עמדת בית המשפט המחוזי בחיפה בע"פ 2646/07 שנזכר לעיל ואת הדברים הבאים, שנאמרו בו:

"קיים חשש ולו הקטן ביותר לעיוות דין, שכן למינוי סנגור נודעת חשיבות רבה ויתרון עצום שמאפשרים לנאשם לכלכל את צעדיו. כך למשל, אם התביעה הייתה מצהירה על כוונתה לבקש הטלת עונש מאסר בפועל, כבר בתחילת המשפט כמתחייב מהחוק והיה ממונה סניגור, יתכן כי תגובתו של המערער לכתב האישום הייתה שונה. כמו כן, ברי הוא שלא בכל מקרה בו מבקשת התביעה מאסר בפועל, ביהמ"ש נעתר לכך, שכן כידוע מלאכת הענישה נמצאת בסמכותו הבלעדית של ביהמ"ש. מכאן שמינוי סניגור היה יכול להשפיע על גזר הדין בבימ"ש קמא בכללותו".

16. ער אני לעומס הרב המוטל על בית משפט קמא בתיקי תעבורה ועל הצורך ביעילות בניהול התיקים בזריזות, אולם בנסיבות בהן נתבקש עונש מאסר בפועל, אין להתעלם מהוראת חוק מפורשת, הבאה

להבטיח את זכות הנאשם ואת ההליך ההוגן.

17. ב"כ המערער ביקש, כי במידה ויתקבל הערעור, יישמע התיק מחדש בפני מותב אחר מזה שפסק בעניינו של המערער. אף שמדובר בשופט מקצועי, שאין לי שמץ של ספק, שיידע לשמוע את התיק בנפש חפצה ובפתיחות מלאה, רצוי גם שהצדק יראה ולא רק שהצדק יעשה ומשום כך, אתחשב בבקשת המערער.

סוף דבר

18. לאור כל האמור לעיל, אני מחליט לקבל את הערעור ולבטל את פסק דינו של בית משפט קמא, באופן שהתיק מוחזר לבית משפט קמא לשמיעה מחדש, בפני מותב אחר.

המזכירות תמציא העתקים מפסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, כ"ד סיוון תשע"ו, 30 יוני 2016, בהעדר הצדדים.